

myös jotain muuta kuin katolinen kirkko. Kulttuuri, sivistys ja tietty poliittinen järjestys vakiintuivat Eurooppaa määritteleviksi tekijöiksi. Samalla tietynlainen sivistyskäsitös edesauttoi Euroopan jakamista pohjoiseen ja etelään, itään ja länteen.

Varhaisella uudella ajalla, erityisesti 1600-luvulta lähtien, erilaiset matkakertomukset ja päiväkirjat olivat suosittu kirjallisuuden muoto. Matkakertomukset olivat aikansa bestsellereitä ja siten hyvin tunnettuja. Monet matkakirjailijat myös kommentoivat ja kopioivat toistensa tekstejä. Siten samankaltaiset kuvaukset toistuivat useissa kertomuksissa. Erityisesti varoittavat tarinat Itä-Euroopan tappelevista juopoista olivat yleisiä, kuten saimme konferenssissa huomata. Kuvaukset itäeurooppalaisista olivat samalla kuvauksia kertojasta itsestään ja hänen kulttuuristaan. Erilaiset ja oudot tavat luokiteltiin helposti sivistymättömyydeksi ja barbariaksi. Suhteessa Länsi-Eurooppaan ja Aasiaan Itä-Eurooppaa määritti usein erilaisuus ja ”toiseus”, kuten esimerkiksi Božena Radiměřská (Charles University of Prague, Tšekki), Agnieszka White (University of Warsaw, Puola) ja Marcela Pozarek (University of Alberta, Kanada) esitelmissään korostivat. Mielenkiintoinen oli myös Piotr Napierała (Adam Mickiewicz University of Poznań, Puola) kommentti siitä, miten 1700-luvulla englantilaista poliittista vapautta luonnehdittiin edistykseksi ja lakia kunnioittavaksi, kun taas puolalainen vapaus nähtiin arkaaisena ja vailla järjestystä.

Joskus Itä-Eurooppa toimi myös ”hyvänä esimerkkinä”. 1500-luvulla ja 1600-luvun alussa britit saattoivat ihailia Puola-Liettuan uskonnollista suvaitsevaisuutta, kuten Peter Paul Bajer (Monash University, Australia) esitelmissään totesi. Kuvauksia Itä-Euroopasta saatettiin käyttää

myös omiin poliittisiin tarkoituksiin. Róisín Healy (National University of Ireland, Irlanti) kertoi esitelmässään, miten irlantilainen nationalisti William Smith O’Brien käytti vuonna 1861 tekemäänsä Itä-Euroopan matkaa hyväkseen omassa nationalistisessa politiikassaan. Smith O’Brien muun muassa ihaili unkarilaisten ja puolalaisten taistelua hallitsevia imperiumeja – Itävalta-Unkari ja Venäjä – vastaan ja näki siten rinnakkaisuuksia irlantilaisten tilanteeseen.

1900-luvulla Itä-Eurooppaa määrittäviksi tekijöiksi muodostuivat maailmansodat ja erityisesti Kylmän Sodan aikainen jako itään ja länteen. Sosialismin leiriin kuuluneet maat mielletään edelleen osaksi Itä-Eurooppaa, vaikka monet näistä maista itse suosivat termiä Keski-Eurooppa. ”Itään” on liitetty niin monia negatiivisia piirteitä, ettei kukaan enää halua kuulua siihen. Monissa 1900-luvun Itä- ja Keski-Eurooppaa koskevissa matkakertomuksissa hallitsevana piirteenä oli surumielinen nostalgia ja sääli. Solidaarisuuden tunnossaan länsieurooppalaiset haikailivat Itä-Euroopan menneiden suuruuden päivien perään. Ironista ja kuvaavaa on, että näitä ”suuruuden päiviä” ei omana aikanaan juurikaan lännessä tunnustettu.

Konferenssin esitelmät tarjosivat mielenkiintoisia alustuksia siihen, mitä (Itä-) Eurooppa ja eurooppalaisuus tarkoittavat ja mistä erilaiset määritelmät ovat peräisin. Tällainen pohdinta on-

kin erityisen tärkeää nykyisen Euroopan integraation aikana. Ei voida olettaa, että Itä-Euroopan maat toimivat pelkästään vastaanottavina osapuolina Euroopan Unionissa. Sen sijaan on pidettävä mielessä, että myös Itä-Euroopan maat tuovat Unioniin liittyessään mukanaan oman identiteettinsä, kulttuurinsa ja historiansa. Pitkää aikajana ei mielestäni ollut ongelma, sillä konferenssilla oli selkeä teemansa. Siten keskustelu oli hedelmällistä ja kaikista esitelmistä sai jotain ajattelemisen aihetta myös omaan työhönsä liittyen. Yhtenä harvoista heikkouksista koin esitelmien selkeän painottumisen brittiläisiin ja siten englanninkielisiin lähteisiin. Siinä mielessä konferenssin suomalaisedustus toi tervetullutta vaihtelua tutkimusnäkökulmaan. Max Engman (Åbo Akademi) ja Vesa Vares (Turun yliopisto) pitivät esitelmänsä suomalaisnäkökulmasta. Allekirjoittanut sen sijaan käytti esitelmänsä pohjana 1500-luvun nuntiatuura-raportteja, eli paa-villisten diplomaattien kuvauksia Puola-Liettuan poliittisesta toiminnasta ja uskonnollisista oloista.

Kaiken kaikkiaan Krakovan konferenssi oli mielenkiintoinen ja opettavainen kokemus. Ilmapiiri oli rento ja keskustelu vilkasta. Lisäksi konferenssijärjestelyt sujuivat paikan päällä hyvin. Konferenssin esitelmistä on tulossa myös julkaisu, joka asiasta kiinnostuneiden kannattaa pitää mielessä.

Miia Ijäs

Euraasiaa, nationalismia ja salaliittoja

VIII Venäjän ja Itä-Euroopan tutkimuksen maailmankonferenssi (ICCEES) Tukholmassa 26.–31.7.2010

VIII ICCEES -konferenssi kokosi Venäjän ja Itä-Euroopan tutkijoita viikoksi Tukholmaan. Konferenssin teemana ollut *Prospects for*

wider cooperation kuvasi ehkä hyvin konferenssin tavoitteita ja pääpuheita, mutta yksittäiset paneelit heijastivat pikemminkin oman oppialansa suuntauksia Venäjä-tutkimuksissa.

Konferenssin etukäteistunnelmaa hieman latisti pari päivää aiemmin tullut tieto siitä, että

pääpuhujaksi lupautunut Mihail Gorbatsšov joutui lääkäreiden neuvosta peruuttamaan tulonsa. Gorbatsšovin tervehdyksen saapui kuitenkin lukemaan hänen pitkäaikainen ystävänsä ja henkilökohtainen tulkkinsa, Pavel Palaštšenko. Vaikka Gorbatsšovin puhe ei sisältänyt mitään hätkähdyttävää uutta, edusti se kuitenkin varsin kiinnostavaa jälkikäteispohdintaa perestroikan aikaisista poliittisista valinnoista. Hänen arvionsa maan myöhemmästä kehityksestä oli jokseenkin kriittinen: Gorbatsšovin mukaan Venäjän politiikassa hukattiin monia perestroikan parhaista ihanteista. Gorbatsšovin korvaajaksi järjestäjät olivat lyhyellä varoitusaajalla saaneet Oxfordin yliopiston emeritusprofessorin Archie Brownin, joka on seurannut läheltä Gorbatsšovin uraa 60-luvulta lähtien. Hän totesi, että vaikka Gorbatsšovilla oli puolueen sisällä omaan ikäluokkaansa kuuluvia hengenheimolaisia, ei häntä suinkaan valittu puolueen johtoon uudistajana vaan seuraavana, loogisena vaihtoehtona. Avajaisten puheosuuden päätti Brownin, Palaštšenko ja Yhdysvaltain lähettiläänä Moskovassa 80-luvulla toimineen Jack Matlockin muodostama paneeli. Kaikilla kolmella keskustelijalla oli perestroikan vuosina ollut ainutlaatuinen näköala Neuvostoliiton politiikkaan, joten yleisöä hemmoteltiin useilla välähdyksillä sekä Neuvostoliiton että lännen poliittisen eliitin sisäpiiristä. Matlockin ja Brownin puheissa kuvastui selkeästi se syvä kunnioitus, jota lännessä tunnettiin ja tunnetaan Gorbatsšovia kohtaan. Kiinnostavalla tavalla panelistien puheiden taustalla saattoi kuitenkin myös havaita sen, miten suurvaltapolitiikassa pienten maiden näkökulma sivuutetaan helposti – Gorbatsšovin toimia arvioitaessa tämä puoli asiaa tuli esiin vasta yleisön joukosta esitetystä, varsin kitkerässä kommentissa.

Huolimatta siitä, että Euraasia ja esimerkiksi Venäjän suhteita itään ja etelään käsiteltiin useammassa paneelissa, näytti Venäjän ja lännen suhde edelleen olevan yleisimmin käsiteltyjä teemoja. Erityisesti Venäjän lisääntynyt länsi-kriittisyys ja yhteisen kielen puuttuminen herättivät keskustelua. Yksi antoisimmista tässä suhteessa oli Venäjällä ilmeneviä salaliittoteorioita käsitelty paneeli. Valentina Fekljunina Glasgown yliopistosta esitelmöi kiehtovasti siitä, miten läntistä Venäjä-kriittisyyttä on alettu Venäjällä esittää tietoisena Venäjän vastaisena salaliittona. Tässä suhteessa merkittävä käänne tapahtui 2004–2006, jolloin Fekljuninan mukaan monet neutraalit tai jopa länsimyoitteiset venäläiset poliitikot ja poliittikan kommentaattorit alkoivat kallistua poliittisen eliitin taholta tuettuun länsikriittisyyteen. Tehokas menetelmä länsikritiikkiin, jopa länsivastaisuuden, oikeuttamisessa ja sitä kautta myös salaliittoteoria-näkemyksen pönkittämisessä on ollut Kremlä lähellä olevien mediatoimijoiden perustamat sivustot inosmi.ru ja inoforum.ru. Niillä julkaistaan muun muassa läntisen median ”russofobisia herkkupaloja” venäjäksi käännettynä. Ulkoinen Venäjä-kritiikki on täten käännetty virallisen identiteettipoliittikan välineeksi.

Monet viime vuosina Venäjällä esille nousseet aatteelliset ja ”akateemiset” virtaukset elävät usein eräänlaisessa symbioosissa salaliittoteorioiden kanssa. Tämä tuli esille esimerkiksi samassa paneelissa esitelmöineen Marlene Laruellen aiheessa salaliittoteorioiden, vaihtoehtoisten historioiden ja selkeästi jälki-neuvostoliittolaisten oppialojen – sellaisten kuten kulturologian, geopolitiikan, etnopolitologian tai konfliktologian – varsin rasistissa implikaatioissa. Paneelissa diskussanttina toiminut Richard Sakwa huomautti aiheellisesti,

että salaliittoteoriamaainen lähestyminen erityisesti Venäjän/Neuvostoliiton politiikkaan on ollut ja on edelleen läntisessäkin tutkimuksessa yleistä. Sopii siis kysyä, missä määrin esimerkiksi monet sovjetologian usein tarjoamat näkemykset eroavat salaliittoteorioille tyypillisistä yksinkertaistuksista; molemmisahan etsitään ehdottoman konkritisoitavissa olevia motiiveja ja syitä tapahtumille enemmän tai vähemmän valmiiksi laaditun käsikirjoituksen mukaan. Tähän liittyen, salaliittoteorioiden kiehtovuus ei akateemiselta kannalta ole niinkään niiden uskottavuudessa tai uskottomuudessa, vaan siinä, millä tavoin tietty yhteiskunnallinen ja poliittinen konteksti stimuloi salaliittoteorioita. Ovatko siis Venäjän ja lännen nykyiset suhteet (jälleen) otollisia molemminpuolisten salaliittoteorioiden luomiselle?

Edellä mainitun paneelin lisäksi monet muut esitykset sivusivat jälki-neuvostoliittolaista Venäjän kansallismielisyyttä ja sen moninaisia kytköksiä länteen. Tämä tapahtui ilahduttavan usein raikkaiden ja uusia näkökulmia kartoittavien avausten kautta. Mainittakoon esimerkkinä Kevin Platin (University of Pennsylvania) Sergei Ušakinin (Princeton) esitykset paneelissa, joka käsiteli Venäjän ”äänipatriotismia” (*sonic patriotism*). Platt esitteli vuodesta 2002 Latvian Jurmalassa järjestetyn ”Uusi Aalto” (Novaja Volna) -musiikkifestivaalin omalaatuisista historiaa ja kytköstä neuvostonostalgiaan ja nykyvenäläiseen patriotismiin. Tausta tapahtumalle löytyy perestroikan ajalta, jolloin Jurmala-iskelmämusiikkifestivaali toimi keskeisenä foorumina Baltian (erityisesti Viron ja Latvian) ”Laulavassa vallankumouksessa”. Neuvostoliiton hajottua festivaali ”venäläisty” lähinnä tapahtuman järjestäjien taustojen ja ennen kaikkea kaupallisten tekijöiden

vaikutuksesta: ”Uusi Aalto” televisioidaan Venäjällä miljoonille katsojille. Tätä kautta festivaalilla esitetty venäjänkielinen *shanson* rakentaa erikoista kombinaatiota patrioottisista lähtökohdistaan neuvostonostalgiiaan ja eittämättä Venäjän ”lähiulkomaihin” kytkeytyvään ulkopoliittikkaan kulttuuripolitiikan keinoin. Sergei Ušakinin esitelmä käsitteli puolestaan viime toukokuista Voitonpäivä-spektaakkelia ja sen symbolisia ja äänellisiä käytäntöjä kiinnostavan kysymyksenasettelun kautta: mitä tapahtuu kun menneisyyden muistamisen varsinaiset muistettavat katoavat? Ušakinin mukaan muistamisen käytännöistä itsestään tulee tällöin pääasia. Tätä käytäntöä hän tarkasteli otsikkonsa ”Muistin linkittäminen ja enaktiivinen muistaminen” kautta. Juuri ”aikaan saava” tai ”tekevä” muistaminen on erityisen korostunutta Suuren isänmaallisen sodan kokonaisvaltaisessa hehkutuksessa. Näiden käsitteiden kautta Ušakin havainnollisti valtion sponsorioimaa Yrjön nauha -kampanjaa; sodan aikana käytössä olleiden mustaoranssi-raidallisten kunniamerkkinauhojen miljoonien reproduktioiden linkittämistä lähes mihin tahansa nykyaikaiseen symboliseen kehykseen. Esityksen lopun äänellinen esimerkki oli välähdyks presidentti Medvedevin juhlapäivän illan ”Hyvää voitonpäivää!” -tervehdystä seuranneesta hengennostatus-huudosta ”kuunnelkaamme sodan lauluja (*vojennyje pesni*) – nykyajan lauluja (*sovremennyje pesni*)”. Tämä yhdistelmä oli sitten jonkun nuoren ”pop-prinsessan” esittämä versio sota-ajan laulusta, jossa puna-armeijan suikka nivoutui osaksi paljastavasti pukeutuneen laulajan hentoa ääntä ja pop-kulttuurin ruumiillisuutta.

Läntisten ja globaalien virtausten ammentamista venäläisen ”aitouden” ja identiteetin palvelukseen käsitteli paneeli

ortodoksisen kristillisyyden suhtautumisesta ihmisoikeuksiin. Vaikka lähtökohta kyseiselle teemalle oli sinänsä verrattain selkeä – Venäjän ortodoksinen kirkko ja läntiset ihmisoikeus-ideaalit ovat kuin yö ja päivä – paneelin esitykset valaisivat hyvin sitä, että jännite näiden välillä on paljon moniulotteisempi kuin ensivaikutelma antaa ymmärtää. Isoin haaste Venäjän kirkolle on kääntää oman moraalisen perustansa kieli vallitsevaan ”ihmisoikeuksien kieleen”. Tällöin kysymys ei ole siitä, että kirkko yksioikoisesti kieltäisi tai edes hylkisi läntisen ihmisoikeusdiskurssin käsitteistöä, vaan päinvastoin, se pyrkii omaksumaan sitä oman moraalisen oikeellisuutensa osoittamisessa.

Venäjän ja lännen kohtaamisen jännitteitä pohdittiin siis pääosin Venäjää analysoiden, mutta ohjelmassa oli myös muutama paperi, jotka suuntasivat kriittisen katseensa länteen. Tällainen lähtökohta oli erityisen selvä konferenssin epäilemättä kiistellyimpiin esityksiin kuuluvassa Ray Tarasin (Tulane University) esityksessä läntisistä Venäjä-kuvista. Tarasin mukaan vanhat epäluulot Venäjää kohtaan ovat edelleen yleisiä lännessä ja että niiden avulla saavutetaan myös poliittisia voittoja. Tarasin tiivistys ”russofobia ei ole myytti” kirjoitti yleisöstä useita kommentteja, joissa kysyttiin esimerkiksi sitä, miten erottaa russofobia asiallisesta kriittisestä, ja voiko tällaista termiä käyttää tukahduttamatta samalla kaikkea kriittistä keskustelua.

Historiatieteen paneeleissa heijastui Venäjän ja Itä-Euroopan tutkimuksen kentän koko ajallinen ja maantieteellinen laajuus ja ehkä juuri tästä syystä mitään varsinaista yleistä trendiä oli vaikeaa hahmottaa. Paneelit käsittelivät niin kylmän sodan ajan tutkimusta, Itäisen ja Keskeisen Euroopan kansallisia kysymyksiä, kuin

myös perinteisempää Neuvostoliiton, Venäjän ja Itä-Euroopan tutkimusta. Yksi mielenkiintoisista teemoista tässä kirjavassa joukossa oli ”Russia’s Great War and Revolution, 1914-1922: The Centennial Reappraisal” -hankkeen esittely alapaneeleineen. Tämän kansainvälisen tutkijaryhmän tavoitteena on nostaa tuoreita näkökulmia Venäjän roolista ensimmäisessä maailmansodassa niin ulko- kuin kotirintamalla, sekä tuottaa kuvauksia yhteiskunnallisen muutoksen ja kehityksen jatkumosta läpi sota- ja vallankumousvuosien aina 1920-luvun alkupuolelle saakka.

Uraauurtavaksi tämän hankkeen tekee se, että tällä kertaa mukana ovat vahvasti myös venäläiset tutkijat. Heidän panoksensa koko hankkeen toteutumiseksi tulee olemaan mielenkiintoinen. Projektissa liikutaan eri historiantutkimuksen osa-alueilla sotahistorian, poliittisen historian sekä sosiaali- ja kulttuurihistorian alueilla. Tätä kautta projektin pääkohteena oleva Venäjän kuvaus ensimmäisen maailmansodan ja vallankumouksen aikana avaa kiehtovasti myös nationalismiin käsitettä. Ajankohta lienee helpommin lähestyttävä kuin Neuvostoliiton kuvaaminen toisen maailmansodan aikana, jonka tulkinnat muotoutuvat helposti poliittisiksi kiistoiksi 2000-luvun sisä- ja ulkopoliittisten toimijoiden käsissä. Vaikka kyseinen tutkimushanke on vasta aluillaan, voidaan paneeleissa esitettyjen papereiden perusteella nyt jo nähdä hankkeessa esitettyjen näkemysten heterogeenisuus.

Konferenssin massiivisuus asetti järjestäjille valtavia haasteita. Jo avajaispäivänä konferenssin käytännön järjestelyistä vastaava Tova Höjdestrand ilmoitti havainneensa, että konferenssiohjelma on itse asiassa elävä organismi, joka on jatkuvassa liikkeessä ja jolla on omat oikkunsa. Muutoksia päivitettiin ahkerasti ilmoitus-

taululle ja internetiin, ja lukuisista peruutuksista huolimatta kaikki tuntui sujuvan ruotsalaiseen tapaan rennon luontevassa henges-

sä. Seuraava ICCEES järjestetään vuonna 2015 Japanissa.

**Kaarina Aitamurto
Jussi Lassila
Ira Jänis-Isokangas**

Klassikon kunniaksi

The Passion of Argument – A seminar in Memory of Professor Richard Stites. Helsingin yliopisto, 2.–3.8.2010.

Georgetownin yliopiston edesmennyt historian professori ja Helsingin yliopiston kunniaohjattori Richard Stites (1931–2010) työskenteli Suomen Kansalliskirjaston Slaavilaisessa kokoelmassa lähes 40 vuoden ajan pohjoisamerikkalaisten yliopistolomien aikana. Näinä vuosina hänestä tuli osa Slaavilaisen kirjaston elämää sekä helsinkiläistä tutkijayhteisöä. Helsingin ajat merkitsivät hänelle tutkimusperiodoja ja tiiviitä työrupeamia, mutta samalla hän ehti tuoda merkittävän panoksen suomalaiseen Venäjä-tutkimukseen opettajana, ohjaajana, keskustelukumppanina ja ehtymättömänä tietolähteenä. Hän tutustutti auliisti suomalaiset tutkijat kansainvälisiin verkostoihinsa ja toimi sillanrakentajana eri kielialueiden ja tutkimustraditioiden välillä.

Hieman ennen professori Stitesin äkillistä kuolemaa maaliskuussa 2010 Venäjän ja Euroasian historiaan erikoistunut *Kritika* -lehti julkaisi hänen laajan haastattelunsa, jossa lainasi Stitesin kuvailua historioitsijan tehtävistä: ”Historioitsijan tulee olla arkeologi, rabbi, juristi ja runoilija”. Runoilijalla Stites viittasi käsitykseensä siitä, että historioitsijan tulee ”kuten kenen tahansa sanankäyttäjän kirjoittaa, hioa ja toimittaa tekstiään paitsi lukijoita varten myös ilmaistakseen argumentoinnin intohimoa”.

Intohimo argumentointiin, tutkimukseen, opettamiseen sekä

elämään yleensä oli Richard Stitesin persoonan johtava piirre, ja se heijastui myös muistoseminaarin nimeessä *The Passion of Argument*. Tätä perintöä vaalimaan sekä muistelemaan Richardin rakastettavaa ja innostavaa henkilöä kokoontui yli 40-päinen tutkija- ja opettajajoukko Kansalliskirjastossa elokuun 2.–3. päivinä. Kansainvälisen tapahtuman oli järjestänyt professori Natalia Baschmakoff yhteistyössä Itä-Suomen yliopiston, Kansalliskirjaston Slaavilaisen kokoelman sekä Helsingin yliopiston Aleksanteri-instituutin kanssa. Baschmakoffin johdolla tilaisuudesta muodostui sekä tieteellisesti korkeatasoinen poikkitieteellinen seminaari että ikimuistettava Richardin työtovereiden ja opiskelijoiden tapaaminen.

Seminaariesitelmät edustivat yleistä historiaa, kulttuurihistoriaa, kulttuurimaantiedettä, kielitiedettä, folkloristiikkaa, elokuvantutkimusta ja musiikkitiedettä, mikä kertoo paljon muistoseminaarin kohteen laaja-alaisuudesta tutkijakollegana ja mentorina. Ensimmäisen päivän esitelmät keskittyivät kulttuurintutkimukseen ja Stitesin henkilöön luovana kirjoittajana. Jälkimmäisen päivän esitelmät toivat esille hänen roolinsa ennen muuta historioitsijana.

Seminaarin aloitti professori Boris Gasparov (Columbia University) esitelmällä venäläisen ja suomalaisen kansanperinteen yhtäläisyyksistä ja eroavuuksista. Gasparov polemisoi *spiritus loci* -käsitettä vastaan osoittamalla, että maantieteellisesti läheiset kansanperinteet voivat esittää

eppistä sankaruutta hyvin eri tavoin. Kalevalan sankarihahmojen heroisuus nojautuu aina sanan voimaan, kun taas Äänisen alueen venäläisten bylinoiden eppiset sankarit toteuttavat kohtalooan ennen muuta uskoen fyysiseen voimaan. Aleksandr Belousov (Pietarin kulttuurin ja taiteiden yliopisto) siirtyi esitelmässään käsittelemään 1920-luvun urbaania folklorea historiallisten laulujen ja niiden taustalla olevien yhteiskunnallisten tapahtumien valossa. Ensimmäisen session päättänyt Maija Könönen (Itä-Suomen yliopisto) esitteli vakuuttavasti hulluutta hyveenä venäläisen korkeakirjallisuuden valossa.

Irina Lukka (Kansalliskirjasto) kertoi elävästi Slaavilaisen kirjaston satiirisen lehdistön kokoelmasta 1900-luvun ensi vuosikymmeneltä. Aihetta esittelee myös Lukan suunnittelema ja toteuttama näyttely kirjaston tiloissa. Elizabeth Kendall (The New School, New York) on työskennellyt Slaavilaisessa kirjastossa maailmankuulun georgialaissyntyisen balettikoreografin George Balanchinen elämäkertatutkimuksen parissa. Esitelmässään Kendall kertoi Balanchinen monikulttuurisesta lapsuudesta. Richard Stitesin tohtoriopiskelijoita seminaarissa edusti muun muassa Anita Kondoyanidi (Georgetown University), joka avasi uuden ja vähän tutkitun näkökulman modernismin ja symbolismin maailmaan kirjankustantaja Sergei Poljakovin kautta.

Ensimmäisen seminaaripäivän vahva kulttuurihistoriallinen anti jatkui Murray Framen (Dundeen yliopisto) esitelmässä venäläisen teatterin ja ensimmäisen maailmansodan kytköksistä. Ben Hellman (Helsingin yliopisto) palasi esitelmässään niinikään 1900-luvun alkuun ja kertoi Leo Tolstoin suhteesta Suomeen. Suomalaisia Tolstoi-ihailijoita käsitellyt esitelmiä johdatti seminaariväen illan suussa tehtyyn